

Scenariusz do lekcji historii

Tytuł: „Za wolność naszą i waszą”- generał Józef Bem.

Cele lekcji:

- uczeń zna tło historyczne omawianych zdarzeń;
- uczeń zna postać gen. Józefa Bema;
- wskazuje na przyczyny, które doprowadziły do wybuchu zrywu niepodległościowego;
- dostrzega znaczenie udziału Polaków w Wiosnie Ludów na Węgrzech.

Formy pracy:

- zbiorowa jednolita
- praca w grupach (dwu-, lub trzyosobowych)
- indywidualna jednolita

Metody pracy:

- lekcje muzealne i lekcje żywej historii (zwiedzanie miejsc, w których toczyły się wypadki związane z poruszonymi w temacie wydarzeniami: Tarnów, Budapeszt, Siedmiogród – o ile jest to możliwe).
- polecane filmy edukacyjne: „Polacy Inspirują – Józef Bem” <https://youtu.be/UmlYUhGynh0>
- prace z tekstem
- praca z mapą
- elementy burzy mózgów

Środki dydaktyczne:

Mapy, atlasy, mapa ścienna, Internet, teksty źródłowe, tekst do analizy.

Przebieg lekcji:

1.Czynności organizacyjne

Nauczyciel: Na lekcji poprzedzającej, jako pracę domową rozdziela zadania uczniom dla indywidualnej pracy. Sprawdza przygotowanie uczniów do lekcji.

2. Wprowadzanie do tematu.

Powstanie węgierskie wybuchło 15 marca 1848 r. w Peszcie i było częścią Wiosny Ludów, która przeszła do historii jako seria ruchów rewolucyjnych o charakterze liberalnym, narodowościowym i republikańskim, jakie w latach 1848-1849 ogarnęły liczne kraje Europy, w tym pozostającą pod zaborami Polskę i Węgry. W walkach po stronie węgierskiej brali udział Polacy, m.in. gen. Józef Bem, który dowodził wojskami węgierskimi w Siedmiogrodzie i Banacie, i gen. Henryk Dembiński, dowodzący armią północną. Po stronie Węgrów walczył także Legion Polski pod dowództwem gen. Józefa Wysockiego.

Powstanie węgierskie 1848-1849 spotkało się z poparciem kół politycznych polskiej emigracji i w sumie w walkach Węgrów z wojskami Cesarstwa Austriackiego brało udział ponad 4 tysiące Polaków. Walka z Austrią, która przecież była także zaborcą Polski, była podstawową motywacją polskich żołnierzy.

3.Realizacja tematu

a) analiza podanych tekstów z punktu widzenia przyczyn, które doprowadziły do uczestnictwa Polaków w Wiosnie Ludów na Węgrzech.

Uczniowie: Analiza tekstu w parach, odszukiwanie argumentów przemawiających za potrzebą walki za wolność Węgrów.

Zapis na tablicy i do zeszytu.

Tekst poetycki

Cyprian Kamil Norwid - Bema pamięci żałobny rapsod

„...Iusiurandum, patri datum, usque ad hanc diem ita servavi...” - Annibal
„...Przysięgi danej ojcu aż do dziś tak dochowałem...” – słowa Hanibala (łac.)

I

— Czemu, cieniu, odjeżdżasz, ręce złamawszy na pancerz,
Przy pochodniach, co skrami grają około twych kolan? —
Miecz wawrzynem zielony, gromnic płakaniem dziś polan,
Rwie się sokół i koń twój podrywa stopę jak tancerz.
— Wieją, wieją proporce i zawiewają na siebie,
Jak namioty ruchome wojsk, koczujących po niebie.
Trąby długie we łkaniu aż się zanoszą i znaki
Pokłaniają się z góry opuszczonemi skrzydłami,
Jak włóczyniami przebite smoki, jaszczury i ptaki,
Jako wiele pomysłów, któreś dościgał włóczyniami...

II

— Idą panny żałobne: jedne, podnosząc ramiona
Ze snopami wonnemi, które wiatr w górze rozrywa,
Drugie, w konchy zbierając łzę, co się z twarzy odrywa,
Inne, drogi szukając, choć przed wiekami zrobiona...
Inne, tłukąc o ziemię wielkie gliniane naczynia,
Czego klekot w pękaniu jeszcze smętności przyczynia.

III

Chłopcy biją w topory, pobłękitniałe od nieba,
W tarcze, rude od świateł, biją pacholki służebne,
Przeogromna chorągiew, co się wśród dymów koleba,
Włóczy ostrzem o łuki, rzekłbyś, oparta pod-niebne...

IV

Wchodzą w wąwóz i toną... wychodzą w światło księżycy
I czernieją na niebie, a blask ich zimny omusnął
I po ostrzach jak gwiazda spaść niemogąca prześwieca.
Chorał ucichł był nagle i znów jak fala wypłusnął...

V

Dalej — dalej — aż kiedy stoczyć się przyjdzie do grobu
I czeluście zobaczym czarne, co czyha za drogą,
Które aby przesadzić, ludzkość nie znajdzie sposobu,
Włóczy nią twego rumaka zeprzem, jak starą ostrogą...

VI

I powleczem korowód, smęcąc ujęte snem grody,
W bramy bijąc urnami, gwizdając w szczyby toporów,
Aż się mury Jerycha porozwalają jak kłody,
Serca zmdlałe ocucą, pleśń z oczu zgarną narody.

.....
Dalej — dalej — —

Wysłuchanie utworu Czesława Niemena - Bema pamięci rapsod żałobny:

<https://www.youtube.com/watch?v=FFNxAfy6dbY>

Teksty do analizy

https://www.bryk.pl/wypracowania/historia/biografie/24265-j%C3%B3zef_bem_bohater_trzech_narod%C3%B3w.html

<http://www.patriota.pl/index.php/dzieje-powszechne/hungarica/480-bem>

4. Podsumowanie lekcji

- Co sądzisz o postawie gen. Józefa Bema?
- Podaj przykłady znanych Ci innych Polaków, którzy walczyli o wolność innych narodów.
- Dyskusja - czym dla Ciebie jest patriotyzm? Czy patriotyzmu można się nauczyć?

5. Ocena pracy uczniów

Pochwała słowna!

Autorka scenariusza:

Alina Papiewska-Csapó, nauczycielka języka polskiego w Ogólnokrajowej Szkole Polskiej na Węgrzech.

Scenariusz lekcji został opracowany podczas realizacji projektu „**Różne kultury – jedna tożsamość**”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej z programu ERASMUS+.

Partnerzy projektu: Fundacja „Dla Polonii”, Macierz Szkolna na Litwie i Ogólnokrajowa Szkoła Polska na Węgrzech.

Informacje o projekcie i konspekty lekcji znajdziesz na portalu <http://e-akademia.net/>

Materiały udostępniane na licencji

RÓŻNE KULTURY – JEDNA TOŻSAMOŚĆ

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Erasmus+

Erasmus+